

Andra operationer på fot - fotled

Gäller för: Anestesikliniken

Utförs på: Operationsenheten Växjö

Faktaägare: Fredrik Kullberg, överläkare

Skribenter: Barbara Hipp, Marie Sandén Tornberg, Anna-Marit Löfmark, Anette Jonasson, Emma Frejd, Eva Hagelberg, Anette Asthede Rydström.

Innehållsförteckning

1	Indikation	2
2	Preoperativa förberedelse	2
2.1	Patient.....	2
2.2	Anestesi.....	2
2.3	Operation:.....	2
3	Särskilda observanda.....	2
3.1	Anestesigång.....	2
3.2	Operationsgång.....	2
3.2.1	Chevronosteotomi	3
4	Position.....	3
5	Utrustning	3
6	Hygien.....	3
7	Elimination.....	4
8	Anestesi.....	4
9	Läkemedel övriga	4
10	Steril utrustning	4
11	Peroperativ vård	5
12	Postop	5
12.1	Mobilisering.....	5
12.2	Hud.....	5
12.3	Postoperativa hjälpmedel	5
12.4	Information till patienten	5

1 Indikation

Oftast besvär till följd av artros. Exempelvis hallux valgus, hallux rigidus, metatarsalhuvudresektion, artrodes.

2 Preoperativa förberedelse

2.1 Patient

- Kontroll enligt WHO:s checklista för säker kirurgi.
- [Akuta operationer-rutiner och prioriteringar](#)
- [Preoperativa rutiner för slutenvårds- och dagkirurgiska patienter](#)
- [Preoperativa undersökningar inför operation på anestesi kliniken](#)
- [Premedicinering till barn anestesi kliniken](#)
- [Premedicinering av vuxna inför operation](#)
- [Preoperativ helkroppsdusch och hårkortning](#) – Lokala riktlinjer.
- [Preoperativa åtgärder för att undvika förväxlingar i samband med operativa ingrepp](#) – Operatör ska sidomarkera aktuell kroppsdel före anestesistart.
- [Trombosprofylax](#)
- Noggrann [trycksårsprofylax](#)
- Informationsblad – Fotoperation information efteråt.

2.2 Anestesi

- Blockadtorget används för att förbereda patienten med perifer blockad när möjlighet finns. Förbered patienten i god tid för att upprätthålla bra operationsflöde på salen. Övervakning på DUVA i väntan på att komma in på operationssalen.
- Vidta nödvändiga profylaktiska åtgärder för att undvika peroperativ hypotermi, [Hypotermi – perioperativ profylax och behandling](#).
- [Barnanestesi Region Kronoberg](#) – Lokala riktlinjer.
- Blodgruppering: Beroende av ingreppets art och omfång.
- [Rutiner för blodgruppering och BAS-test/blodbeställning på ortopedsektionen](#) – Lokala anvisningar.
- Mindre ingrepp: Blodgruppering: Nej. Bastest: Nej
- Större ingrepp: Blodgruppering: Ja. Bastest: Nej.

2.3 Operation:

- Operationsbord med delade benplattor.

3 Särskilda observanda

3.1 Anestesigång

3.2 Operationsgång

Operationsgång olika beroende på ingrepp.

3.2.1 Chevronosteotomi

Den vanligaste metoden för att operera hallux valgus heter Chevronosteotomi. Syftet med operationen är att göra framfoten smalare och rätta upp stortån. Mellanfotsbenet sågas så att stortån kan förskjutas mot lilltåsidan. Det gör att bredden på framfoten minskas. Sedan fixeras benet eventuellt med hjälp av en skruv.

4 Position

- Ena benplattan höjs och vinklas (se bild nedan)
- Patient ska ligga långt ner på bordet
- Hälskydd under foten på friska sidan
- Kudde under knät på friska sidan.

5 Utrustning

- Eventuellt c-båge – strålskyddskläder till personalen
- Blodtomhetsapparat + manschett
- Eventuell motor för eldriven borr- och sågmaskin
- Gipsvagn
- Diatermi- och sugstapel
- Bairhugger

6 Hygien

- Mössa – hjälmmodell
- Munskydd för all personal nära operationsområdet
- [Arbetskläder](#) – Lokala anvisningar
- [Personalföreskrifter för operationsavdelning](#) – Vårdhandboken.

7 Elimination

- Bladderscan före anestesistart samt efter avslutad operation enligt riktlinjer. Urintappning eller kortids-KAD vid behov enligt ordination av anestesiläkare.
- Kortvarig KAD: Vid långdragen rekonstruktionskirurgi > 2 timmar. KAD avlägsnas på uppvakningsavdelningen.
- [Övervakning av urinblåsa i samband med operation-vuxna patienter – Lokala anvisningar.](#)
- [Urinblåsekontroll perioperativt barn](#)

8 Anestesi

Anestesimetod beroende av ingreppets art och omfång.

- Fotledsblockad med/utan Propofolsedering i första hand.
- Vid otillräcklig effekt komplettering med:
Generell anestesi med larynxmask. TCI Propofol/Remifentanil/O₂/Luft.
Morfin 0,1-0,2 mg/kg iv ges inför väckning.
- Alternativt spinalanestesi med/utan Propofolsedering.
- [S-Ketamin](#) enligt lokala riktlinjer.

9 Läkemedel övriga

[PONV profylax](#) – Lokala riktlinjer.

Överväg högdos Betametason 4 mg/ml 2-3ml (vuxna) i smärtstillande syfte.

Lokalbedövning se plocklistor i pärm ”Ortopedoperationer” och på G-servern.
\\ltg\grupp\lsv\vaxjo\Ane\Centralop\Omv_riktlinjer\Operation\Ortopeden
instrumentlistor

10 Steril utrustning

Se plocklistor i pärm ”Ortopedoperationer” och på G-servern.
\\ltg\grupp\lsv\vaxjo\Ane\Centralop\Omv_riktlinjer\Operation\Ortopeden
instrumentlistor

- Artrodes – Fingrar – Tår
- Artrodes fotled
- Chevronosteotomi
- Talus osteochondrit
- Metatarsalhuvudresektion
- Ligamentplastik fotled
- Helal operation
- Exostos avmejsling
- König
- Extraktion av olika osteosyntesmaterial

11 Peroperativ vård

[Peroperativ vård](#) – Vårdhandboken.

12 Postop

[Postoperativ riktlinje anestesikliniken Växjö](#)

12.1 Mobilisering

Högläge för att minska smärta, blödning och svullnad. Patienten bör endast belasta på hälen och utsidan av foten.

12.2 Hud

Förbandet får inte bli vått, plasta in vid dusch.

12.3 Postoperativa hjälpmedel

Specialsko – provas ut på DUVA. Skon är engångs.

Kryckor provas och lånas ut gratis till patienten. De återlämnas sedan till närmaste vårdcentral.

12.4 Information till patienten

Fotoperation information efteråt ska vara ifyllt av operatör.

[Till dig som ska genomgå operation av hallux valgus.](#)

Vid gips – skicka med gipsföreskrifter Eventuellt gipsskena behålls cirka 2 veckor beroende på metod.

Sjukskrivningens längd är beroende på arbete och metod.

Återbesök på ortopedmottagningens sjuksköterskemottagning eller distriktssköterska efter ca 2-3 veckor.

Ibland återbesök eller telefontid till läkare efter 6-8 veckor.

Vid upptäckt av felaktig information eller länk, vänligen meddela faktaägare.